

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Veerpoortstraat 1

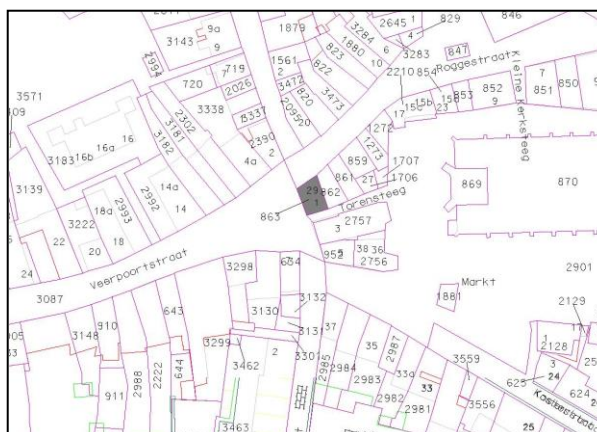
Monumentnummer : GM116

Straat : Veerpoortstraat
Huisnummer : 1
Toevoeging : Roggestraat 29
Postcode : 6981 BL

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 863

Naam object : ---
Bouwjaar : XIXB
Bouwstijl : classicisme
Architect : Nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 26-05-2014
Datum aanwijzing : 13-01-2015

Situering

Huis gelegen in de zuidelijke straatwand van de Roggestraat op de hoek met de Veerpoortstraat, in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. De Veerpoortstraat verbreedt zich voor het pand tot een driehoekig plein ten behoeve van de aansluiting met de Roggestraat aan de noordzijde en de Bresstraat/Kosterstraat aan de zuidzijde, een ruimtelijke oplossing die in de historische binnenstad van Doesburg bij diverse plekken waar wegen samenkomen is toegepast. Veerpoortstraat 1 is met de brede zijde gesitueerd aan het plein. Het pand heeft een gemeenschappelijke bouwmuur met het buurpand en staat met de voorgevel aan de straat.

Opbouw

Tweelaags huis op rechthoekige plattegrond met de nok van het schilddak haaks op de straat. Het huis is aan de zijde van de Torensteeg onderkelderd en heeft voorts een begane grond, een eerste verdieping en een zolder.

Historie

De Veerpoortstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat vindt haar oorsprong als toegangsweg van en naar de Veerpoortwal en loopt wijdt uit tot een V-vormig plein bij de aansluiting op de Roggestraat en de Bresstraat. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Veerpoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand met een mogelijk 17^e-eeuwse kelder, dat in 1878 is verbouwd, waarbij de huidige verdiepingshoogten, de gevels en de kap tot stand kwamen. Mogelijk zijn daarbij oudere verdiepingen gebouwd. De winkelpui dateert uit deze bouwperiode, maar is later aangepast en versoberd. In 1931 is aan de Roggestraat een aparte opgang naar de bovenwoning gemaakt. Het pand is vervolgens in 1977 verbouwd, waarbij de indelingen en afwerking op de begane grond en eerste verdieping grotendeels nieuw tot stand kwamen en de splitsing tussen boven- en benedenwoning ongedaan werd gemaakt. De gevelindeling bleef ongewijzigd.

Exterieur

Het pand heeft een vier vensterassen brede, gemetselde voorgevel van twee bouwlagen hoog op een plint. De centraal gesitueerde entree is in een winkelpui opgenomen, die de linker helft van de gevel op de begane grond beslaat. Op de verdieping zijn vier schuifvensters aanwezig. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een houten hoofdgestel. De gevel is voorzien van knipvoegen, die omstreeks 1980 zijn vernieuwd. De voordeur heeft een hoog raam met middenstijl en een enkelruits raam boven een ongeprofileerd kalf. Links van de voordeur bevinden zich twee T-schuiframen met kathedraalglas in de enkelruits bovenramen, van elkaar gescheiden door een houten kozijnstijl. Rechts van de winkelpui zijn twee schuifvensters met T-ramen toegepast. Eronder in de plint een klein kelderlicht.

De gevel heeft op de verdieping vier schuifvensters met T-ramen en wisseldorpel en glas-in-lood. Alle kozijnen hebben houten onderdorpels en worden ontlast door anderhalfsteens strekken.

De gevel wordt afgesloten met een hoofdgestel dat bestaat uit een architraaf, een houten fries en een geprofileerde kroonlijst die links boven de zijgevel aan de Roggestraat is doorgetrokken en rechts boven de gevel aan de Torensteeg tot aan de uitgebouwde schoorsteen. Boven de goot is een dakschild waarin een vierkant gemetselde schoorsteen staat en een drietal gietijzeren dakramen liggen. De dakvlakken van het zadeldak zijn belegd met grijs gesmoorde, oude Hollandse pannen met bolle keperpannen.

De gepleisterde zijgevel aan de Roggestraat staat op een plint en heeft een deur met rechts twee symmetrisch geplaatste vensters met schuiframen, een indeling die ook op de verdieping is toegepast. De paneeldeur is in het verleden vernieuwd. Alle vensters zijn uitgevoerd met T-schuiframen en houten onderdorpels. Het reeds beschreven hoofdgestel is links omgekornt en wordt centraal doorbroken door een hijskapel onder

een klein met zink bekleed zadeldak. Ook de zijwangen zijn in zink uitgevoerd. De hijsbalk is niet meer aanwezig, in de hijsopening draait een gesloten onderdeur en een bovendeur met glasraam.

De rechter zijgevel aan de Torensteeg is eveneens gepleisterd en wordt gekenmerkt door een uitgemetselde schoorsteen.

De gevel wordt achter de schoorsteen aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerde bakgoot op klossen. In dit deel van de gevel zijn ook de toegang en vensters ondergebracht. Op de begane grond links een deurkozijn met moderne paneel deur en een klpraam boven een kalf en rechts een zesruits schuifvenster met wisseldorpel. Dergelijke vensters zijn corresponderend met de vensterassen ook op de verdieping toegepast, maar met blank kathedraalglas in de sponningen. In tegenstelling tot de andere gevels van het huis zijn aan de steeg boven elke bouwlaag een drietal gesmede muurankers aanwezig; boven de begane grond zijn dit staafankers, boven de verdieping Y-vormige ankers.

Interieur

Kelder: de kelder bevindt zich rechts onder het huis op de hoek met de Torensteeg. De ruimte is bereikbaar via een verdiept deel van de begane grond en een lage, moderne paneeldeur. Het is een gepleisterde, tongewelfde ruimte met de kruin haaks op de nokrichting van het pand. Aan de pleinzijde heeft de eindmuur een klein kelderlicht. De kelder heeft een vloer van moderne, geglazuurde estrikken.

Begane grond: deze heeft een indeling met een kleine centrale gang aan de pleinzijde met er tegenover een moderne open, houten bordestrap. Rechts van deze verkeersstructuur is een open keuken gesitueerd en links een kamer op de hoek met de Roggestraat. Vanuit deze kamer is een gang toegankelijk die in het verleden diende als opgang naar de bovenwoning, maar nu als berging fungeert. De buitendeur van het opgeheven adres Roggestraat 29 is nog aanwezig. De tussenwand is geheel vernieuwd. De indeling en afwerking in alle vertrekken dateert uit 1977 of later en is uitgevoerd met moderne gipskartonplaten, oudere afwerkingen of de constructie zijn nergens in het zicht, behoudens de enkelvoudige balklaag die oorspronkelijk schuilging achter stucplafonds. De balklaag bestaat uit rommelig hergebruikte, met bijl beslagen eiken balken, die wordt ondersteund door een later aangebrachte grenen (sier-)onderslag. In de keuken en zijn nog historische vensterbanken aanwezig.

Eerste verdieping: het trappenhuis geeft toegang tot de verdieping. Deze heeft een min of meer gespiegelde indeling aan de begane grond met een grote kamer aan de zijde van de Roggestraat, een slaapkamer rechtsvoor en een badkamer rechts achter. De vensters van de kamer links voor zijn voorzien van vensterbanken. De afwerking in alle vertrekken dateert overigens uit 1977 of later en is uitgevoerd met moderne gipskartonplaten. Oudere afwerkingen zijn behoudens de hierboven vermelde vensterbanken en een enkele paneeldeur nergens behouden. De enkelvoudige zolderbalklaag is in het zicht en van ongeschaafd, machinaal gezaagd vuren en wordt ondersteund door een later aangebrachte grenen (sier-)onderslag

Zolder: op zolder is de hoofdconstructie van de kap in het zicht en bestaat uit een drietal grenen dekbalkjukkan met korbeels die flieringbalken dragen. De beide eindschilden worden opgevangen met twee halve jukkan. Op de flieringen rusten de daksporen (deze zijn op zolder niet in het zicht). De jukkan hebben gepende en getoogde verbindingen tussen de stijlen en dekbalken, alle andere verbindingen zijn met spijkers tot stand gebracht. De jukkan zijn niet voorzien van (zichtbare) telmerken). De kamers worden middels gietijzeren dakramen en een enkel modern tuimelraam van daglicht voorzien.

Vliering: een losse ladder geeft toegang tot de vliering. Deze is niet beloopbaar, de daksporen zijn evenwel in het zicht en zijn uitgevoerd als machinaal gezaagde, ongeschaafde sporen met nokgording.

Bouwdossiers

- 05-03-1878 bouwkundig plan (nieuwbouw pand)
- 01-09-1931 het maken van een opgang voor een bovenwoning
- 07-11-1977 het vernieuwen, veranderen en vergroten van een winkel en bovenwoning

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving woonhuis Roggestraat 29/Veerpoortstraat 1 Doesburg*, 18-5-1990 (adviesnr. 138)

Waardering

Het pand dateert in zijn huidige vorm uit 1878. Het is in 1977 en de jaren erna verbouwd. Van een oudere kern zijn de kelder, de gemeenschappelijk bouwmuur met Roggestraat 27 en mogelijk beide zijmuren bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de harmonieuze, bakstenen voorgevel en de bewaard gebleven hoofdvorm in combinatie met de situering en de bewaard gebleven kelder.

Het pand Veerpoortstraat 1 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed voorbeeld van sober baksteenclassicisme met gave, harmonieuze verhoudingen, daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de prominente bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en het straatbeeld.